

AUTOBIOGRAFISCHE KOORTSDROOM VERLIEST SPANNING HALVERWEGE

TONEEL

In 'Na de zondeval' (1964) laat Arthur Miller zijn hoofdpersoon terugkijken op ingrijpende gebeurtenissen uit zijn leven, in de hoop zo met zichzelf in het reine te komen. De Amerikaanse auteur schreef het autobiografische toneelstuk kort na de dood van zijn ex-vrouw Marilyn Monroe. Eric de Vroedt, die al langer werkt met Toneelgroep Amsterdam, maakt er zijn regie-debuut mee in de grote zaal.

In een grote, witte ruimte staan stoelen in een kring. Het licht is fel en koud als in een ziekenhuis. Tijdens een therapeutische groepsessie probeert hoofdpersoon Quentin (Fedja van Huêt) af te rekenen met zijn verleden. In een vlote aaneenschakeling van scènes zien we hoe hij als jonge jongen in crisistijd de spanningen tussen zijn ouders (Fred Goessens en Kitty Courbois)

ervaart. Ook krijgen we inzicht in zijn moeizame relatie met zijn eerste vrouw (Marieke Heebink). Daarnaast zijn we getuige van ondervragingen over zijn mogelijke betrokkenheid bij communistische activiteiten, waardoor vriendschappen onder druk komen te staan.

Fedja van Huêt sleept zich door de angstige koortsdromen van zijn personage heen en maakt het publiek daar op pakkende wijze deelgenoot van. Hij maakt vooral diens machteloosheid en de daarmee gepaard gaande frustraties zichtbaar. Regisseur De Vroedt houdt in dat eerste deel van de voorstelling vast aan de strakke vorm van de groepsessie, waarbij wij voortdurend het gevoel hebben in het hoofd van Quentin te zitten.

Onmacht

Het deel na de pauze is geheel gewijd aan Quentins (Millers) destructieve relatie met de op Marilyn Monroe gebaseerde Maggie (Karina Smulders). Drank, pillen, Maggies hysterie en Quentins onmacht drijven de twee uit elkaar. Dat Miller zich hier te veel heeft laten meeslepen door zijn persoonlijke drama komt het stuk niet ten goede. Misschien had Eric de Vroedt moeten durven schrappen: de spanning die voor de pauze permanent voelbaar is, vloeit hier namelijk voor een belangrijk deel weg. Binnen die beperking lukt het Fedja van Huêt en Karina Smulders - in het dagelijks leven ook een

stel - toch nog om de ondergang van dit huwelijk tragiek en intensiteit mee te geven.

Maaïke Staffhorst

★★★★☆

Speellijst: www.toneelgroepamsterdam.nl

• *De hysterie van Maggie (Karina Smulders) is een reden voor het kapotgaan van haar relatie.*

FOTO: JAN VERSWEYVELD